

Gümüşhane İli Esnaf ve Sanatkârlar Raporu (2024)

1. Giriş

5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu'nun Tanımlar başlıklı 3/a Maddesinde; "İster gezici ister sabit bir mekânda bulunsun, Esnaf ve Sanatkâr ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulunca belirlenen esnaf ve sanatkâr meslek kollarına dâhil olup, ekonomik faaliyetini sermayesi ile birlikte bedenî çalışmasına dayandıran ve kazancı tacir veya sanayici niteliğini kazandırmayacak miktarda olan, basit usulde vergilendirilenler ve işletme hesabı esasına göre deftere tabi olanlar ile vergiden muaf bulunan meslek ve sanat sahibi kimseleri" esnaf ve sanatkâr olarak tanımlamıştır.

Esnaf ve sanatkârlar, toplumun tüm kesimlerine yönelik üretimleriyle ekonomik büyümeye ve sosyal sisteme katkı sağlayan, ekonomik dinamizmin ve canlılığın kaynağını oluşturan, refahı tabana yayan, istihdama önemli düzeyde katkı veren ve bunların yanında istikrarın da temel mekanizması olarak kabul gören bir kesimdir.

Gümüşhane Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliğine bağlı bulunan 13 odaya kayıtlı 31 Aralık 2024 tarihi itibarıyla, 4110 esnaf ve sanatkâr bulunmaktadır. İlimizde kurulu bulunan 13 esnaf ve sanatkârlar odasından dördü il merkezinde, dokuzu ise ilçelerde kurulu bulunmaktadır.

2. İlerdeki Esnaf ve Sanatkârlara İlişkin Sayısal Bilgiler

- **Esnaf ve Sanatkâr Odaları Birliği Hakkında Bilgi:**

İlimizde esnaf ve sanatkârlar odaları birliği mevcuttur. Birlikler il merkezlerinde kurulmaktadır. Birliğin çalışma bölgesi bulunduğu ilin idari sınırlarıdır. Odalar bağlı olduğu birliğe karşı faaliyetlerinden dolayı sorumludur. Her oda, çalışma bölgesindeki esnaf ve sanatkâr odaları birliğine kayıt olmak zorundadır. Birliklerin kuruluş amacı; ildeki esnaf ve sanatkârlar odaları arasındaki dayanışmayı temin etmek ve bu odaların il genelinde iş birliği ve ahenk içerisinde çalışmalarını ve gelişmelerini sağlamak ve o ilin esnaf ve sanatkârlarını temsil etmektir. Oda başkanı 2022 yılında seçilen Yasin ZENGİN' dir.

- **İlimizdeki Esnaf ve Sanatkâr Odaları Hakkında Bilgi:**

5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu'na göre odaların; uyulması zorunlu meslekî kararları almak, oda üyelerinin sicillerini tutmak ve bu bilgileri Bakanlık e-esnaf ve sanatkâr veri tabanında güncelleştirerek eksiksiz ve doğru olarak her an hazır halde bulundurmak, üyeler tarafından talep edilen belgeleri bilgisayar ortamında düzenlemek, üyelerin, çalışma konularına giren işlerde gelişmelerini sağlamak ve ihtiyaçlarını karşılamak bakımından, gerekli tedbirleri almak, kurslar düzenlemek ve bu konuda ihtiyaç duyulan tesisleri kurmak, oda üyelerince üretilen mal ve hizmetlerin kalitesini, standartlarına ve sağlık koşullarına uygun şekilde üretilip üretilmediğini ve ücret tarifelerine uyulup uyulmadığını kontrol etmektir.

Bakanlık e-esnaf ve sanatkâr veri tabanı 31.12.2024 verilerine göre; ilimizde 13 esnaf ve sanatkârlar odası mevcuttur. Bunlar;

Gümüşhane Sanatkârlar Odası:

İl/İlçe : Gümüşhane/Merkez
Kuruluş Tarihi : 22.07.1965
Oda Tipi : Karma
Bağlı Olduğu Birlik : Gümüşhane Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği
Üye Sayısı : 524
Oda Başkanı : Erorhan KULLUKÇU
Genel Sekreter : Yusuf YAŞAR
Seçilme tarihi : 28.02.2022
Adresi : Karaer Mah. Ahmet Ziyauddin Gümüşhanevi Caddesi No:3/6 GÜMÜŞHANE
Telefon : 456 213 6980

Gümüşhane Manifaturacılar ve Bakkallar Esnaf Odası:

İl/İlçe : Gümüşhane/Merkez
Kuruluş Tarihi : 24.05.1965
Oda Tipi : İhtisas
Bağlı Olduğu Birlik : Gümüşhane Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği
Bağlı Federasyon : Türkiye Bakkallar ve Bayiler Federasyonu
Üye Sayısı : 276
Oda Başkanı : Yasin ZENGİN
Genel Sekreter : Ayla EREN
Seçilme tarihi : 07.01.2022
Adresi : Karaer Mah. Ahmet Ziyauddin Gümüşhanevi Caddesi No:3/5 GÜMÜŞHANE
Telefon : 456 213 6775

Gümüşhane Kamyoncular Otomobilciler ve Şoförler Esnaf Odası:

İl/İlçe : Gümüşhane/Merkez
Kuruluş Tarihi : 31.05.1966
Oda Tipi : İhtisas
Bağlı Olduğu Birlik : Gümüşhane Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği
Bağlı Federasyon : Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu
Üye Sayısı : 354
Oda Başkanı : Ekrem SARI
Genel Sekreter : Nesrin DEMİR
Seçilme tarihi : 25.02.2022
Adresi : Karaer Mah. Ahmet Ziyauddin Gümüşhanevi Caddesi No:3/3 GÜMÜŞHANE
Telefon : 456 213 1158

Gümüşhane Otelciler Kahveciler Lokantacılar ve İşçileri Esnaf Odası:

İl/İlçe : Gümüşhane/Merkez
Kuruluş Tarihi : 18.05.1965
Oda Tipi : İhtisas
Bağlı Olduğu Birlik : Gümüşhane Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği
Bağlı Federasyon : Türkiye Kahveciler Kiraathaneçiler Büfeciler Federasyonu
Üye Sayısı : 196
Oda Başkanı : İbrahim BEKTAŞ
Genel Sekreter : Elif OKUR
Seçilme tarihi : 14.01.2022
Adresi : Karaer Mah. Ahmet Ziyauddin Gümüşhanevi Caddesi No: 3/6GÜMÜŞHANE
Telefon : 456 213 5801

Kelkit Esnaf ve Sanatkârlar Odası:

İl/İlçe : Gümüşhane/Kelkit
Kuruluş Tarihi : 26.10.1968
Oda Tipi : Karma
Bağlı Olduğu Birlik : Gümüşhane Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği
Üye Sayısı : 842
Oda Başkanı : İbrahim BİNGÖL
Genel Sekreter : Rahmi UÇAR
Seçilme tarihi : 10.01.2022
Adresi : Cumhuriyet Mahallesi Hal Sokağı 3/05 Kelkit/Gümüşhane
Telefon : 456 317 1069

Kelkit Şoförler Esnaf Odası:

İl/İlçe : Gümüşhane/Kelkit
Kuruluş Tarihi : 13.05.1971
Oda Tipi : İhtisas
Bağlı Olduğu Birlik : Gümüşhane Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği
Bağlı Federasyon : Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu
Üye Sayısı : 217
Oda Başkanı : Beyler KARA
Genel Sekreter : Mehmet DALTABAN
Seçilme tarihi : 14.03.2022
Adresi : İnönü Mahallesi Sanayi 7. Sokağı No:1Kelkit/Gümüşhane
Telefon : 456 317 1311

Köse Esnaf ve Sanatkârlar Odası:

İl/İlçe : Gümüşhane/Köse
Kuruluş Tarihi : 07.09.1990
Oda Tipi : Karma
Bağlı Olduğu Birlik : Gümüşhane Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği
Üye Sayısı : 144
Oda Başkanı : Âdem KAZANCI
Genel Sekreter : Alper Can KAZANCI
Seçilme tarihi : 15.03.2022
Adresi : Yeni Mahallesi Atatürk Caddesi No: 6 Köse/Gümüşhane
Telefon : (456) 411 5922- (536) 831 2961

Köse Şoförler ve Otomobilciler Esnaf Odası:

İl/İlçe : Gümüşhane/Köse
Kuruluş Tarihi : 11.08.1989
Oda Tipi : İhtisas
Bağlı Olduğu Birlik : Gümüşhane Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği
Bağlı Federasyon : Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu
Üye Sayısı : 87
Oda Başkanı : Ferudun SANCAR
Genel Sekreter : Fatih ŞAHİN
Seçilme tarihi : 28.03.2022
Adresi : Cumhuriyet Mahallesi Ahi Evran Caddesi No:3/B Köse/Gümüşhane
Telefon : (456) 411 5534- (533) 461 2859

Şiran Esnaf ve Sanatkârlar Odası:

İl/İlçe : Gümüşhane/Şiran
Kuruluş Tarihi : 22.03.1966
Oda Tipi : Karma
Bağlı Olduğu Birlik : Gümüşhane Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği
Üye Sayısı : 348
Oda Başkanı : Mahin ŞAHİN
Genel Sekreter : Muhammed Ali AKIN
Seçilme tarihi : 10.02.2022
Adresi : Karaca Mahallesi 30 Ağustos Caddesi No:44 Şiran/Gümüşhane
Telefon : (456) 511 7059

Şiran Şoförler ve Otomobilciler Esnaf Odası:

İl/İlçe : Gümüşhane/Şiran
Kuruluş Tarihi : 11.04.1974
Oda Tipi : İhtisas
Bağlı Olduğu Birlik : Gümüşhane Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği
Bağlı Federasyon : Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu
Üye Sayısı : 109
Oda Başkanı : Tufan TUĞ
Genel Sekreter : Musa TUĞ
Seçilme tarihi : 16.03.2022
Adresi :
Telefon : (456) 511 7478

Torul Esnaf ve Sanatkârlar Odası:

İl/İlçe : Gümüşhane/Torul
Kuruluş Tarihi : 20.03.1968
Oda Tipi : Karma
Bağlı Olduğu Birlik : Gümüşhane Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği
Üye Sayısı : 286
Oda Başkanı : Fatih KÜÇÜKÖNER
Genel Sekreter : Hayriye TOKEL
Seçilme tarihi : 10.02.2022
Adresi : Kaledibi Mahallesi Cumhuriyet Caddesi No:10-1/A Torul/Gümüşhane
Telefon : (456) 611 3398- (535) 440 5387

Torul Motorlu Kara Nakil Vasıtaları Esnaf Odası:

İl/İlçe : Gümüşhane/Torul
Kuruluş Tarihi : 23.07.1966
Oda Tipi : İhtisas
Bağlı Olduğu Birlik : Gümüşhane Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği
Bağlı Federasyon : Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu
Üye Sayısı : 142
Oda Başkanı : Aydın VAMİN
Genel Sekreter : Hayrettin ŞAHİNÖZ
Seçilme tarihi : 15.02.2022
Adresi : Kaledibi Mahallesi Cumhuriyet Caddesi 10/F Torul/Gümüşhane
Telefon : (456) 611 2068- (533) 466 6829

Kürtün Esnaf ve Sanatkârlar Şoförler ve Otomobilciler Odası:

İl/İlçe	: Gümüşhane/Kürtün
Kuruluş Tarihi	: 16.01.2005
Oda Tipi	: Karma
Bağlı Olduğu Birlik	: Gümüşhane Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği
Bağlı Federasyon	: Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu
Üye Sayısı	: 585
Oda Başkanı	: Erkan TEMİZ
Genel Sekreter	: Yavuz KOCA
Seçilme tarihi	: 15.01.2022
Adresi	: Aşağı Uluköy Mahallesi Belediye Caddesi No: 5/2 Kürtün/Gümüşhane
Telefon	: (456) 711 6049

Kürtün Esnaf ve Sanatkârlar Odası 16.01.2005 tarihinde kurulmuş olup; 26.10.2014 tarihinde yapılan unvan değişikliği ile Kürtün Esnaf ve Sanatkârlar Şoförler ve Otomobilciler Odası unvanı ile faaliyetine devam etmektedir.

İl Geneli Esnaf ve Oda Sayıları:

İlimizde, Esnaf ve Sanatkârlar Odalar Birliğine bağlı 5 Esnaf ve Sanatkârlar Odası, 5 Şoförler ve Otomobilciler Odası, 1 Manifaturacılar ve Bakkallar Esnaf Odası, 1 Otelciler Kahveciler Lokantacılar ve İşçileri Esnaf Odası ve 1 Esnaf ve Sanatkârlar Şoförler ve Otomobilciler Odası olmak üzere toplam 13 oda bulunmaktadır

Bakanlık e-esnaf ve sanatkâr veri tabanı kayıtlarına göre odaların üye sayısına bakıldığında, 31.12.2024 tarihi itibarıyla;

Oda Adı	İl/İlçe	Erkek	Kadın	Toplam
Esnaf ve Sanatkârlar Odası	Gümüşhane	432	92	524
Kamyoncular Otomobilciler ve Şoförler Odası	Gümüşhane	337	17	354
Manifaturacılar ve Bakkallar Odası	Gümüşhane	206	70	276
Otelciler Kahveciler Lokantacılar ve İşçileri Odası	Gümüşhane	169	27	196
Esnaf ve Sanatkârlar Odası	Kelkit	731	111	842
Şoförler Esnaf Odası	Kelkit	206	11	217
Şoförler ve Otomobilciler Odası	Köse	85	2	87
Esnaf ve Sanatkârlar Odası	Köse	128	16	144
Esnaf ve Sanatkârlar Odası	Şiran	288	60	348
Şoförler ve Otomobilciler Odası	Şiran	103	6	109
Esnaf ve Sanatkârlar Odası	Torul	254	32	286
Motorlu Kara Nakil Vasıtaları Esnaf Odası	Torul	137	5	142
Esnaf ve Sanatkârlar Şoförler ve Otomobilciler Odası	Kürtün	496	89	585
Toplam		3572	538	4110

İlimizde bulunan 4410 esnaftan 3.572'si erkek, 538'i ise kadındır. Buna göre esnafın %87'si erkeklerden %13'ü ise kadınlardan oluşmaktadır.

Gümüşhane ilinde bulunan odaların üye sayılarına göre bir odanın üye sayısının 100'ün altında olduğu diğer 12 odanın ise üye sayıları 100'ün üstünde olduğu görülmektedir.

- ✓ Üye sayısı 100'ün altında 1,
- ✓ Üye sayısı 100-200 arasında 4,
- ✓ Üye sayısı 201-300 arasında 3,
- ✓ Üye sayısı 301-400 arasında 2,
- ✓ Üye sayısı 401 ve yukarısı 3 esnaf ve sanatkâr odası bulunmaktadır.

İlimizde En Yüksek Üyeye Sahip İlk 5 Oda:

Oda İsmi	Üye Sayısı
Kelkit Esnaf ve Sanatkârlar Odası	842
Kürtün Esnaf ve Sanatkârlar Şoförler ve Otomobilciler Odası	585
Gümüşhane Sanatkarlar Odası	524
Gümüşhane Kamyoncular Otomobilciler ve Şoförler Esnaf Odası	354
Şiran Esnaf ve Sanatkarlar Odası	348

Esnaf ve Sanatkârlar Oda Sayıları:

İlimizde bulunan 13 esnaf ve sanatkârlar odalarından dördü il merkezinde, dokuzu ise ilçelerimizde kurulu bulunmaktadır.

Esnaf ve Sanatkâr Odası	5
Şoförler ve Otomobilciler Odası	5
Manifaturacılar ve Bakkallar Esnaf Odası	1
Otelciler Kahveciler Lokantacılar ve İşçileri Esnaf Odası	1
Esnaf ve Sanatkârlar Şoförler ve Otomobilciler Odası	1
TOPLAM	13

İlçelere Göre Esnaf Sayıları:

Esnaf bakımından en fazla esnaf il merkezinde ve Kelkit ilçesinde bulunmaktadır. Diğer ilçelerdeki esnaf sayısı ise coğrafi yapıya ve nüfusa bağlı olarak sıralanmaktadır.

İlçe	Esnaf sayısı
Merkez	1350
Kelkit	1059
Kürtün	585
Şiran	457
Torul	428
Köse	231

2024 yılı aralık ayı sonu itibariyle ilçelere göre esnaf, işyeri sayıları ve bunların nüfusa oranını incelediğimizde aşağıdaki noktalar dikkat çekmektedir.

İlimizde bulunan Esnaf ve Sanatkâr Odalarına ait 2024 yılına ait yıllık tahmini giderleri aşağıya çıkartılmıştır

Esnaf ve Sanatkâr Odalarının Yıllık Gider Durumu:

Oda Adı	Giderler (TL)
Genel Sekreter	332471,29
Kira	
Personel	226241,66
Eğitim ve Danışma	
Elektrik	5686,00
Su	
Telefon	5300,00
Temsil Ağır lama	
Kırtasiye	2040,00

Isınma	14698,00
Diğer Giderler	583337,00
Başkan Ücreti	
Yönetim Kurulu ücreti	67495,00
Toplam Gider	1.419.906,93

5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu'nun 9. maddesine göre Yönetim Kurulu, oda başkanı dâhil olmak üzere, üye sayısı 1000'den az olan odalarda 7 kişiden, Denetim Kurulu ise 3 kişiden oluşmaktadır. Aynı kanununun 56. maddesinde oda başkanı ve Yönetim Kurulu üyelerine ödenecek ücretler belirlenmiştir. Kanununun 57. maddesinde odada görevli bir genel sekreterin çalışması da bir zorunluluktur. Odanın yapması gereken zorunlu cari giderleri de bulunmaktadır.

İlimizde 1 Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliğinde; toplam 9 yönetim kurulu üyesi, 3 Denetim Kurulu üyesi bulunmaktadır. Yönetim Kurulu üyeleri ve Denetim Kurulu üyeleri aylık ücret ve huzur hakkı almamaktadırlar.

Meslekler Bazında Esnaf ve Sanatkar Sayıları:

Sıra No	MESLEK KOLLARI	Esnaf Sayısı
1	Nakliyecilik	568
2	Minibüsçülük	409
3	Çay Ocağı İşletmeciliği	300
4	Bakkallık	294
5	Taksicilik	134
6	Konfeksiyonculuk	57

İlimizde 4110 esnaf ve sanatkarın %43'ü yukarıdaki meslekleri yapmaktadır. Bu esnaf ve sanatkarların;

- ✓ Yüzde 14'ü Nakliyecilik,
- ✓ Yüzde 10'u Minibüsçülük
- ✓ Yüzde 7'si Çay Ocakçılığı,
- ✓ Yüzde 7'si Bakkallık,
- ✓ Yüzde 3'ü Taksicilik
- ✓ Yüzde 2'si Konfeksiyonculuk yapmaktadır.

Yıl içerisinde Meslekler Bazında Tescil/Terkin Sayıları:

2023 yılının tescil ve terkin durumlarına baktığımızda 480 tescil ve 230 terkin işlemi, 2024 yılında ise 431 tescil ve 198 terkin işlemi yapılmıştır.

Terkin ve Tescil İşlemleri:

İli	Yıl	Tescil	Tadil	S. Terkin	M. Terkin
GÜMÜŞHANE	2023	480	41	207	23
	2024	431		176	22

Yıl İçerisinde Meslek Bazında Tescil;

Meslek	Tescil	Terkin
Bakkallık	26	17
Kahvehanecilik	47	30
Karayolu Yük Taşımacılığı	42	18
Konfeksiyonculuk	11	-
Lokantacılık	46	20
Minibüsçülük	13	22
Taksicilik	14	7
Yük Taşımacılığı	11	2
Kerestecilik	8	5

2024 yılı içerisinde meslek bazında en çok tescil yapan mesleklere bakıldığında öne çıkan meslekler kahvehanecilik (47), lokantacılık (46), karayolu yük taşımacılığı (42), bakkallık bayilik büfecilik (26) öne çıkmaktadır.

Cinsiyet Dağılımı:

İlimizde esnaf ve sanatkârların toplamı 4110 kişi olup, esnaf ve sanatkârlarımızın %13'lük kısmını kadınlar, %87'lik kısmını ise erkekler oluşturmaktadır. İlimiz genelinde 538 kadın esnaf ve sanatkar, 3572 erkek esnaf ve sanatkâr bulunmaktadır.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre 2024 yılı Gümüşhane ilinin nüfusu 148.539 olup, %50,21'ini erkekler, %49,79'unu da kadınlar oluşturmaktadır. Türkiye nüfusunun dağılımı dikkate alındığında kadınların esnaf ve sanatkâr girişimine katılım oranı düşüktür.

Cinsiyet	2023 Yılı		2024 Yılı	
	Oranı %	Sayı	Oranı %	Sayı
Erkek	87	3484	87	3572
Kadın	13	503	13	538

İlimizdeki esnafların büyük bölümünün medeni durumun evli olduğu görülmektedir. Esnafın %87'sini erkeklerin %13'ünü ise kadınların oluşturduğu görülmektedir.

Kadın Esnaf ve Sanatkârların En Çok Yer Aldığı Meslekler:

Meslek	Kadın sayısı
Kuaförlük	26
Bakkal Bayilik	64
Kafeterya	12
Tuhafiye	21
Lokanta	50
Pazarcılık	10
Nakliye	33
Fırıncı	16
Kahvehane	10

Erkek Esnaf ve Sanatkârların En Çok Yer Aldığı Meslekler:

Meslek	Erkek sayısı
Kara Yolu ile Yük Taşımacılığı	523
Bakkallık, Bayilik	300
Kahvecilik, Kırathane	264
Pazarcılık -Seyyar Satıcılık	80
Mobilyacılık	72
Fırıncılık	82
Erkek Berberliği	77
Demir Doğrama İmalatı	51
Tuhafiye	35

İli	Esnaf Sayısı	İşyeri Sayısı	İl Nüfusu	Esnaf/ Nüfus	Oda Sayısı
Gümüşhane	4110	4.398	148.539	%2,76	13

İlimizde 4110 esnaf ve 4.398 işyeri mevcut olup, bazı esnafın iki işletmesi bulunmaktadır. İlimiz nüfusunun esnaf nüfusuna oranı ise %2,76'dır.

Oda Başına Düşen Üye Sayısının En Yüksek Olduğu 5 Odaya Baktığımızda;

- ✓ Kelkit Esnaf ve Sanatkârlar Odasında 842,
 - ✓ Kürtün Esnaf ve Sanatkârlar Şoförler ve Otomobilciler Odasında 585,
 - ✓ Gümüşhane Sanatkârlar Odasında 524,
 - ✓ Şiran Esnaf ve Sanatkârlar Odasında 348,
 - ✓ Gümüşhane Kamyoncular Otomobilciler ve Şoförler Esnaf Odasında 354,
- esnaf ve sanatkâr işletmesinin olduğu görülmektedir.

Oda Başına Düşen Üye Sayısının En Düşük Olduğu 5 Odaya Baktığımızda;

- ✓ Torul Motorlu Kara Nakil Vasıtaları Esnaf Odasında 286,
- ✓ Gümüşhane Manifaturacılar ve Bakkallar Odası 276,
- ✓ Kelkit Şoförler Odası 217,
- ✓ Gümüşhane Otelciler Kahveciler Lokantacılar ve İşçileri Esnaf Odasında 196,
- ✓ Köse Esnaf ve Sanatkârlar Odasında 144,
- ✓ Köse Şoförler ve Otomobilciler Esnaf Odasında 87 esnaf ve sanatkâr işletmesinin kayıtlı olduğu görülmektedir.

3. Esnaf ve Sanatkâr İşletmelerine Ait Bilgiler

a. İstihdam ve Vergi:

Mal ve hizmet üretmek için şüphesiz emeğe ihtiyaç vardır. İstihdamın temel belirleyicisi yurtiçi mal ve hizmet talebidir. İstihdamı belirleyen diğer faktörler ise ihracat ve ithalat seviyeleridir. Bu faktörler birlikte ele alındığında; yurtiçi talebe ihracat ithalat farkı eklendiğinde GSYİH elde edilir. İstihdamın ilk belirleyicisi GSYİH'dir. Fakat üretimde kullanılan teknikler, işgücü maliyetleri ve kapasite kullanım oranları da istihdamın diğer belirleyicileridir.

Sosyo Ekonomik Göstergeler

SKK	Emekli Sandığı +Yeşil Kartlı	Tarım Sigortalısı	Bağ Kurlu	Sosyal Güv. Nüfusa Oranı (%)
17.127	7.926	1.211	2.642	92,72

SGK Verileri

Sosyal Güvenlik kapsamında toplam 17.127 aktif sigortalı, Emekli Sandığı + Yeşil kartlı 7.926, Tarım Sigortalı sayısı 1.211 ve Bağ kurlu Sayısı ise 2.642'dir.

Gösterge	Sayı/Tutar
İşyeri Sayısı	2.446
Kamu	214
Özel	2.232
Sigortalı Sayısı	28.906
Kamu	17.127
Özel	9.958

SGK Verileri

Gümüşhane ilinde 2024 yılı itibariyle bildirim yapılmış 4A zorunlu sigortalı sayısı toplam 28.906 kişinin 17.127 kişisi kamuda 9.958 kişisi ise özelde istihdam edilmektedir.

Esnaf ve sanatkârlarımızın plansız ve denetimsiz bir şekilde yapılaşmasını, çevre kirliliği ve plansız kentleşmeye neden olabilecek işyerlerini bir araya toplamak suretiyle, çevre sağlığına ve şehrin planlı gelişmesine katkıda bulunulması amacıyla Gümüşhane Merkez, Kelkit ve Şiran ilçelerinde birer Küçük Sanayi Sitesi kurulmuştur. Küçük Sanayi Sitelerinde toplam 370 adet işyeri olup bu iş yerlerinde 1.086 kişi istihdam edilmektedir.

İli	KSS Sayısı	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı
Gümüşhane Merkez	1	120	360
Kelkit	1	212	636
Şiran	1	38	90
Toplam	3	370	1.086

Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü kayıtları

İlimizde 31.12.2024 tarihi itibariyle tahakkuk eden vergi gelirleri 978.697.015,52 TL olup, 1.012.154.835,47 TL'si tahsil edilmiştir. Tahsilatın tahakkuka oranı ise yüzde %1,03'dür. Bunların içinde Basit Usul Gelir Vergisine göre tahakkuk 4.270,05 TL olup, tahsil edilen miktar ise 27.959,21' dir. Tahsilatın tahakkuka oranı ise yüzde %6,55' dir.

b. Ürün ve Hizmetler:

Ekonomik ve teknolojik gelişmeler bazı mesleklerin kaybolmasına neden olmaktadır. Tarihi ve kültürel açıdan önem taşıyan el sanatlarının yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması ülkemizin kültürel zenginliği açısından önem taşımaktadır. Bu kapsamda özellikle el emeğine yönelik olarak belirlenecek meslek dallarındaki esnaf ve sanatkâr işletmelerindeki vergi muafiyeti genişletilmelidir.

Yöresel Gıda (pestil-köme) alanlarında ilde ciddi çalışmalar yapılmakta olup, pazar imkanları gittikçe artan bu ürünlerin üretimini yapan firma sayısı her geçen yıl artmaktadır. İlimizde, son yıllarda çeşitli teşvik unsurlarının katkısıyla sanayi tesisi sayısında az da olsa artış görülmektedir.

Madencilik ilimiz sanayisinin geleceği için en önde gelen sektör olarak görülmektedir. İlimizde altın-gümüş yatakları, kurşun-çinko-bakır, kireçtaşı, linyit kömür yatakları, küçük çaplı yataklarda barit, mermer-doğaltaş ve Karamustafa Köyü ve Köse Dağı yöresinde oldukça geniş bir alanda “Gümüşhane Graniti” olarak isimlendirilmiş granitoyik kayalar mevcuttur.

İlimizde bazı el sanatları mesleklerini icra eden sanatkarlar mevcuttur. Bu meslek grupları zor şartlar altında mesleklerini devam ettirmeye ve geçimlerini bu mesleklerden sağlamaya çalışmaktadırlar. Ancak, pazarlama konusunda sıkıntılar yaşanmaktadır. El sanatları ile uğraşan esnafın küçük sanayi sitesi gibi bir merkezde toplanarak yapmış oldukları el sanatlarını hem aynı merkezde yapmaları hem de bu merkezde satışa sunmaları/pazarlamaları bu alanda yaşanan sıkıntıları azaltacağı değerlendirilmektedir. Bu amaçla, kooperatif kurulması noktasında bilgilendirme çalışmalarımız devam etmektedir. İlimizde üretilen çeşitli el sanatları şunlardır; Toprakta yapılan çömlükler (güveç), zil, kantar, kelek, yayık, külek, saksı, oklava, yer sofrası, iskemle, havan, tahta kaşık, kazma, balta, gribi vb. ürünler ile Kelkit Zilli Kilimi ve Şiran Ala Kilimleri’ dir.

b. Yatırım Ortamı ve Teşvikler:

Esnaf ve sanatkârlar; başta esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet kooperatifleri aracılığı ile Halk Bankasından, KOSGEB kredi ve desteklerinden, Kredi Garanti Fonu A.Ş’ nin kefaletiyle verilen kredilerden faydalanabilmektedir. Ekonomik durumu iyi olan esnaf ve sanatkârlar ayrıca ticari kredi de kullanabilmektedir.

Esnaf ve sanatkârlara Türkiye Halk Bankasınca kullanılan kredi türleri; uluslararası nakliyecilere destek kredisi, iskonto kredisi, işletme kredisi, tesis kredisi, şoför taşıt edindirme kredisi, şoför esnafına taşıt onarım kredisi, aylık eşit taksitli işletme kredisi ve teminat mektubu kredisidir.

İl ve ilçelerimizde kurulu bulunan esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet kooperatifleri aracılığı ile esnaf ve sanatkârlarımıza 2024 yılı içerisinde sağlanan kredi miktarlarına ilişkin sayısal veriler aşağıda sunulmuştur.

Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatifi Sayısı	Yıl	Ortak Sayısı	Kredi Kullanan Ortak Sayısı	Oranı %	Kredi Miktarı (₺)
	2024	3158	376	16	165.177.000,00

İl ve ilçelerimizde 6 Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifi bulunmaktadır. İlimiz genelindeki esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet kooperatiflerine Halk Bankası aracılığı ile 2024 yılı içerisinde 165.177.000,00 TL kredi kullanılmıştır. Toplam 3158 ortağı bulunan kooperatiflerin 376 ortağı kredi kullanmıştır. Kredi kullananların oranı ise %27’dir.

Türkiye Halk Bankası esnaf ve sanatkâr ile KOBİ'lere en büyük kredi desteği sağlayan kamu bankasıdır.

KOSGEB tarafından ilimiz esnaf ve sanatkârlarına 2024 yılı içerisinde verilen destek miktarlarına ilişkin sayısal veriler aşağıda sunulmuştur.

Mikro ve Küçük İşletmelere Hızlı Destek Programı		
Yıllar	İşletme Adedi	Miktarı (TL)
Mikro ve Küçük İşletmelere Hızlı Destek Programı	107	9.577.573,64

KOSGEB tarafından 2024 yılı içerisinde Mikro ve Küçük İşletmelere Hızlı Destek programı çerçevesinde 107 işletmeye 9.577.573,64 TL destek verilmiştir.

2024	İşletme Adedi	Destek Miktarları (TL)
Girişimci Destek Programı İş Geliştirme Desteği	2	1.582.012,00
Geleneksel Girişimci Destek programı	27	200.000,00
İleri Girişimci Destek Programı	24	884.166,00
Girişimci Destek Programı İş Kurma Desteği	27	510.000,00
KOBİGEL-KOBİ Gelişim Destek Programı	6	5.458.813,56
İşletme Geliştirme Programı	20	186.957,00
Yeşil Sanayi Destek Programı	1	755.625,00
TOPLAM	107	9.577.573,64

KOSGEB

KOSGEB tarafından 2024 yılı içerisinde 107 işletmeye toplam 9.577.573,64 TL kredi hacmi oluşturulmuştur. KOBİGEL-KOBİ Gelişim Destek Programı kapsamında 6 işletmeye 5.458.813,56 TL ve Girişimci Destek Programı İş Geliştirme Desteğine ise 1.582.012,00 TL destek sağlanmıştır.

d. Proje ve Ar-Ge Faaliyetleri:

Yenilik projeleri kapsamında, yenilikçi dolayısıyla katma değer oluşturma potansiyeli bulunan KOBİ'lerin geliştirdiği spesifik inovasyon projelerinin gerçekleştirilmesine yönelik destekler sağlanmaktadır.

KOBİ'lere yönelik politika tedbirleri ve projeler de bu program altında yer almaktadır. Bu çerçevede, girişimcilik ve yenilik kültürünün geliştirilmesini, KOBİ'leri ilgilendiren alanlardaki ekonomik ve idari reformların yapılmasını, KOBİ'lere uygun bir iş ortamının oluşturulmasını ve uluslararası iş birliğinin geliştirilmesini sağlamak amacıyla Avrupa çapında çeşitli politika tedbirleri ve projeler gerçekleştirilmektedir.

Esnaf ve sanatkârlara yönelik Ar-Ge faaliyeti bulunmamakta, bu durum ise bu sektörde işe başlayan birçok esnaf ve sanatkârın kısa sürede işyerini kapatmasına veya iş değişikliğine gitmesine neden olmaktadır. Bu konuda, esnaf ve sanatkârlar odaları birlikleri veya doğrudan TESK tarafından ilin hangi sektörde ve hangi kapasitede iş yeri açılmasına yönelik ihtiyaçları tespit edilmeli ve söz konusu tespitler neticesinde iş yerlerinin açılması hem esnaf ve sanatkârlarımıza hem de ülke ekonomisine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

1990'lı yıllardan sonra marka-tasarım-yenilik şeklinde ortaya çıkan gelişmeler tüketicilerin beklenti ve tercihlerini hızlı bir şekilde değiştirmiştir. Bu gelişmeler sonrasında bir girişimcinin başarılı olmasında, emek ya da sermaye gibi fiziksel faktörlerin artışından ziyade bilgi, eğitim, AR-GE, teknoloji, yaparak öğrenme, yönetim ve organizasyonda etkinlik gibi fiziksel olmayan ama büyük ölçüde verimlilik artışına yol açan yeni faktörler önemli rol oynamaktadır.

4. İldeki AVM Bilgileri Tablosu

İlimizde AVM bulunmadığından bilgi verilememiştir.

5. İldeki Esnaf ve Sanatkârların Sorunları ve Çözüm Önerileri

Esnaf, ticaretin ilk dönemlerinden bu yana iş hayatı içerisinde etkili bir rol oynamaktadır. En genel tanımıyla esnaf; kısıtlı bir sermaye ile daha çok beden gücüne dayanarak iş yapan, bağımsız girişimci olarak tanımlanmaktadır. Ekonomi içerisinde yerine getirdiği işlevlere rağmen esnaf işletmeleri hem makroekonomik hem de yapısal sorunlarından kaynaklanan nedenlerle rekabette her geçen gün daha çok güç kaybetmektedir. Esnaf ve sanatkâr işletmelerinin sorunlarını tespit etmeye yönelik saha çalışması yapılmıştır. Yapılan bu saha çalışmaları sonucunda;

- Aynı meslek alanında benzer işi yapan işyerleri sürekli çoğalmaktadır. Özellikle neredeyse her semtte ve mahallede BİM, A-101, ŞOK ve MİGROS gibi zincir marketler yer almaya başlamıştır. Bunlar birçok meslek alanında faaliyet gösteren esnaf ve sanatkâr karşısında yüksek rekabet gücüne sahiptirler. Bu rekabet üreticiden ve imalatçılardan daha düşük fiyattan daha yüksek miktarda malı uzun vadede geri ödemeli alıp, bu malları piyasada esnaf ve sanatkârlardan daha düşük fiyata satabilmektedirler. Bu durum, esnaf ve sanatkârların zincir marketler karşısındaki rekabet gücünün neredeyse yok olmasına sebep olmaktadır. Buna karşı alınması gereken önlem market açılması nüfus oranı başta olmak üzere belirli kurallara bağlanmalı ve sayısal olarak sınırlandırmalar getirilmelidir.
- Çırak olarak çalışmak isteyen gençlerin giderek azalması sonucunda, çırak yerine daha yüksek maliyetli kalfa veya usta çalıştırılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bunun sonucunda, kimi zaman gelir düzeyi düşük olan esnaf ve sanatkârlar, kalfa çalıştırmayıp işyerlerinde çırak ve kalfanın işini kendileri yapmaktadırlar. Sonuç olarak esnaf ve sanatkârlar tabandan çırak yetiştiremediğinden gelecekte sanatkar sayısında azalma görüleceği kaçınılmazdır. Bu bağlamda küçük esnafın yanında çırak çalıştırabileceği kadar maddi destek sağlanması gerektiği değerlendirilmektedir.
- İlimizde yük ve yolcu taşımacılığı yapan esnafın sorunlarının en başında akaryakıt fiyat artışları gelmektedir. Son zamanlarda akaryakıt fiyatlarının hızla artması esnafın taşıma maliyetlerini artırdığı ve diğer zorunlu giderlerde hesaplandığında yük ve yolcu taşımacılığı yapan esnafın ayakta durmakta zorluk yaşadığı gözlenmektedir. Diğer meslek guruplarında uygulanan akaryakıt indiriminin yük ve yolcu taşımacılığı yapan esnafa da sağlanmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.
- İlimizin geçim kaynağı ağırlıklı olarak tarım ve orman işleri ile hayvancılığa dayalıdır. Tarımsal faaliyetler geçmişten kalma tecrübelerle dayalı olarak yürütülmekte teknolojik gelişmeler ve bilimsel bir tarım faaliyeti yürütülmemektedir. İlimizdeki tarım arazilerinin işlenmesi bakımından tarım işleri ile uğraşan esnaf ve sanatkârlarımız teşvik edilerek gerekli donanım desteği ve yakıt desteği sağlanmasına devam edilmelidir.
- İlimizin sanayi yatırımlarının yanı sıra yayla turizminin teşvik edilmesi gerekmektedir. Deniz turizminin cazibesini kaybettiği doğa turizminin daha cazip hale geldiği günümüzde, ilimizin mevcut yayla turizminin geliştirilmesi için öncelikle yaylalarımızın ulaşım koşullarının iyileştirilmesi, barınma ve konaklama mekanlarının tesis edilmesi sonucunda doğa turizminin gelişmesine ve daha cazip hale gelmesine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

6. İldeki Mesleki Eğitim İhtiyaçları

Meslekî ve teknik eğitim sosyal ve ekonomik sektörler ile iş birliği içinde ulusal ve uluslararası meslekî yeterliliğe, meslek ahlâkına ve meslekî değerlere sahip, yenilikçi, girişimci, üretken, ekonomiye değer katan ehil iş gücü yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Meslekî ve teknik eğitim ile bireylerin ilgi, yetenek ve mizaçları doğrultusunda uygun öğrenme fırsatlarının sunulduğu, iş ve meslek ahlakını merkeze alan yenilikçi, istihdama hazırlayan, iktisadi ve sosyal sektörlerin ihtiyaçlarına göre geliştirilen ve paydaşlarla iş birliği içinde sürekli yenilenen bir meslekî ve teknik eğitim sistemi oluşturulması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların daha yoğun şekilde yararlandığı görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde

mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri artırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır.

Meslekî ve teknik eğitim; kişilere, ilgi, istek ve kabiliyetleri doğrultusunda, iş hayatında geçerliliği olan bir mesleği öğretmek için gerekli bilgi, beceri ve iş alışkanlığı kazandırma ve kişinin yeteneklerini çeşitli yönleri ile geliştirme sürecidir.

7. İç ve Dış Pazar İmkânları

7.1 İlimiz Esnaf ve Sanatkârlarınca Üretilen Mal ve Hizmetler:

El sanatları alanında üretilen ürünlerimiz; topraktan yapılan çömlekler (güveç), zil, kantar, kelek, yayık, külek, saksı, oklava, yer sofrası, iskemle, havan, tahta kaşık, kazma, balta, gripi vb. ürünler, Kelkit Zilli Kilimi ve Şiran Ala Kilimlerinin yanında ilimizin markalaşmış ürünleri pestil ve köme, Gümüşhane kuru fasulyesi, Kelkit kuru fasulyesi, kuşburnu çayı ve kuşburnu marmelatı, böğürtlen marmelatı, yöresel köy ekmekleri, siron, erişte ve keteler ile köy ekmeğinden yapılan peksimetlerdir.

7.2 İlimiz Esnaf ve Sanatkârlarınca Üretilen Ürünlere Yönelik İç ve Dış Piyasalardaki Mevcut Arz ve Talep Koşulları:

El sanatları alanında üretilen ürünlerimiz; il içi pazarlarımız, çevre il ve ilçe pazarları, tarihi ve kültürel mekânlarımız olan Karaca Mağarası, Tomara Şelalesi, Limni Gölü, Yayla Şenlikleri, kara yolu üzerinde bulunan dinlenme tesisleri gibi yerlerde pazarlanmakta olup, son yıllarda bu ürünlere olan talep azalmaktadır. Sözü edilen mekânları ziyaret eden yerli ve yabancı turistler bu ürünleri satın almaktadır.

İlimizin en önemli sanayi ürünü olan pestil ve köme ile kuşburnu çayı ve kuşburnu marmelatı, böğürtlen marmelatı, Gümüşhane Sironu, yöremizde yetişen bitki türlerinden yapılan bitki çayları, yöresel köy ekmeği ve ketelerimiz ile köy ekmeğinden yapılan peksimetler' dir.

3.3 Üretilen Bu Ürünlerin Alıcıları Kimlerdir ve Hangi İllerdir/ Hangi Ülkelerdir:

Esnaf ve sanatkârlarımızca üretilen bu ürünler, genellikle ilimiz ve çevre il ve ilçe insanları ile bölge insanımızın yoğun olarak yaşadığı diğer il ve ilçeler ile ülkelerde pazarlanmaktadır. Ancak, özellikle pestil ve köme sektörünün marka değerinin ve kalitesinin korunması ilimiz ekonomisi adına faydalı olacaktır.

7.4 Esnaf ve Sanatkârlar Hâlihazırda Ürünlerini İçerde/Dışarda Nasıl Pazarlıyorlar/ Nasıl Pazarlamalıdır:

Esnaf ve sanatkârlarımız ürettikleri ürünlerini, genellikle ilimiz ve çevre il ve ilçe insanları ile bölge insanımızın yoğun olarak yaşadığı diğer il ve ilçelerde kendilerine ayrılan semt pazarlarında pestil ve köme gibi ürünlerimiz satış noktalarında pazarlanmaktadır. Özellikle, pestil ve köme gibi ürünlerimizin pazar yapısına ilişkin ilgili kuruluşlarca Ar-Ge çalışması yapılmakta, yapılan bu çalışmaların bu sektöre katma değer kazandıracığı değerlendirilmektedir.

7.5 Söz Konusu Malların Arz ve Talebine İlişkin Geleceğe Yönelik Tahminler Nelerdir:

İlimizin coğrafi işaretli ürünü olan pestil ve köme gibi ürünlerimizin marka değeri ve kalitesi korunarak artırıldığı müddetçe pazar payının büyüyeceği değerlendirilmekte olup, bugüne kadar bu sektördeki gelişmeler bu ürünlerin piyasada tuttuğunu göstermektedir.

7.6 Bu Ürünlere Yönelik Pazar Trendleri Nelerdir, Nerelerde Pazarlanabilir:

İlimizin coğrafi işaretli ürünleri olan pestil ve köme gibi ürünlerimizde ürün çeşidi oluşturularak ürüne olan beklentiler karşılanmaktadır. Söz konusu ürünlerimiz; ilimiz ve çevre il ve ilçe insanları ile bölge insanımızın yoğun olarak yaşadığı diğer il ve ilçeler ile ülkelerde pazarlanabilmektedir.

7.7 Yeni Pazarların Geliştirilmesi İçin Neler Yapılabilir. Esnaf ve Sanatkârlar Hangi Ürünlere Yönelebilirler. Bu Ürünlere Yönelik Tüketici Davranışlarına İlişkin Tahminler/Beklentiler Nelerdir:

- 1-Yeni pazarların geliştirilmesi için marka değeri ve kalite korunarak artırılmalı,
- 2-Esnaf ve sanatkârlarımız pestil ve köme gibi ilimizle özdeşleşmiş köy ekmeği, köy ekmeğinden yapılmış peksimet ve kete gibi yöresel ürünlerin kalitesini artırarak bu alana doğru yönelmeli,
- 3-Tüketiciler bütün ürün guruplarında olduğu gibi kalite, güven ve hijyen konularında hassas davranmakta, üreticilerimiz bu tüketici beklentilerini dikkate alarak üretim yapmaya devam etmeli,
- 4-Üreticilerimiz uzun vadeli kazanç sağlayacak kalitede ürün ve hizmet üretmeye devam etmelidir.

7.8 İç ve Dış Pazarlarda Rekabet Gücünü Etkileyen Faktörler Nelerdir:

Esnaf ve sanatkârlarımızın iç ve dış pazarda rekabet gücünü etkileyen faktörlerin başında kaliteli ürün, yeterli sermaye ve ürün tanıtımı gelmekte olup, firmalarımıza bu alanlara yatırım yapmaları için gerekli teşvik ve destekler verilmeye devam edilmelidir.

8. Esnaf ve Sanatkârların Desteklenmesi

2020 yılı içerisinde tüm dünyada ve ülkemizde yaşanan Covid-19 salgını nedeniyle bu süreçte işyerleri kapatılan veya yeterli iş yapma imkânı bulamayan esnaf ve sanatkarların desteklenmesi bu kesim tarafından olumlu olarak karşılanmış, böyle durumlarda bu tür desteklerin verilmesine devam edilmelidir.

Bölge esasına göre verilen yatırım teşvik uygulamasından ilimiz ölçeğindeki iller olumsuz etkilenmekte olup, söz konusu uygulamadan vazgeçilerek illere göre uygulama yapılmalı.

Esnaf ve sanatkârlara Türkiye Halk Bankası'na kullandırılan kredi türleri; uluslararası nakliyecilere destek kredisi, iskonto kredisi, işletme kredisi, tesis kredisi, şoför taşıt edindirme kredisi, şoför esnafına taşıt onarım kredisi, aylık eşit taksitli işletme kredisi teminat mektubu kredisidir.

KOSGEB, 1-250 arasında işçi çalıştıran ve imalat sanayi sektöründe faaliyet gösteren işletmelere çeşitli krediler vermektedir. KOSGEB tarafından ilimiz esnaf ve sanatkârlarına 2023 yılı içerisinde verilen destek miktarlarına ilişkin sayısal veriler yukarıda açıklanmıştır.

KOSGEB destekleri, mevzuat gereği imalat sektöründe faaliyet gösteren işletmelere verilmekte iken, 3624 sayılı KOSGEB Kanununda yapılan değişikliğin 05.05.2009 tarihinde Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe girmesiyle, KOSGEB desteklerinden artık imalat sektöründeki esnaf ve sanatkârlarla birlikte hizmet sektöründe faaliyette bulunan esnaf ve sanatkârların da yararlanmasının önü açılmıştır.

İlimizde öncelikle uzun perspektifli bir sanayi stratejisi ve bu strateji ile uyumlu esnaf ve sanatkâr stratejisi belirlenmeli ve teşvikler bu stratejilere uygun olarak verilmelidir. Teşvik uygulamalarında genel teşvikler yanında, ölçeğe, sektöre ve bölgesel-yerel özelliklere dayalı teşviklere de yer verilmelidir. Birçok ülkede esnaf ve sanatkâr ve mikro işletmelere yönelik hibe şeklinde Devlet destekleri verilmektedir. Devlet destekleri bu anlamda çeşitlendirilmelidir. Verilen teşvikler takip edilmeli ve fayda-maliyet analizi yapılmalıdır. Teşviklerin dağıtılması ve takibinde aracı ve destekleyici mekanizma olarak meslek kuruluşlarından yararlanılmalıdır.

9. Politika ve Stratejilerin Uygulanması

Esnaf ve sanatkârlara yönelik olarak yapılan çalışmalarda farklı bir kesim olarak ele alınmaması, bu kesime yönelik bilgi ve veri eksikliğine neden olmakta ve politika ve strateji belirlenirken güçlü dayanaklar bulunmasını güçleştirmektedir. Bakanlığımızca kayıtları tutulan ve izlenen esnaf veri tabanının etkin bir şekilde kullanımının bir an önce sağlanması önem arz etmektedir. Bu veri tabanının güncel, güvenilir ve sağlıklı bir hale getirilmesi, veri ve bilgi kapsamının zaman içinde geliştirilmesi yönünde yapılan çalışmalar takdirle karşılanmaktadır.

Esnaf ve sanatkâr kesiminin ve bu kesimin bağlı olduğu meslek kuruluşlarının sorunlarını tespit edebilmek, bu sorunlara yönelik somut çözüm önerileri ortaya koyabilmek ve stratejiler geliştirebilmek için, Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğümüz veya TESK' in bu kesimin sorunlarını ve ihtiyaçlarını belirlemeye yönelik Ar-Ge çalışması yapılmasında öncülük etmesi faydalı olacağı düşünülmektedir.

Esnaf ve sanatkâr kesiminde rekabet gücünü arttırmak için; verimliliği arttırmak, yenilikçi yaklaşımları benimsemek ve uygulamak, kümelenme modelleri geliştirmek, esnaf ve sanatkârlara kolay ulaşabilecekleri danışmanlık hizmeti sunmak, mal ve hizmetleri düşük maliyetle satın almalarını sağlamak gündeme getirilmesi gereken acil ihtiyaçlar olarak ön plana çıkmaktadır.

Kuşkusuz çok sayıda meslek dalını ve ülkenin her köşesini kapsayan genişlikte bir kesim için tek bir model ya da düzenleme uygun olmayacaktır. Bu nedenle öncelikle; esnaf ve sanatkâr kesiminin sektörel ve bölgesel özelliklerini ortaya koyan alan araştırmaları ve analizlerinin yapılması gerekmektedir. Bu verilere dayalı olarak gelişim planları çıkarılmalı ve bu planlara uygun stratejiler ve eylemler belirlenmelidir. Esnaf ve sanatkâr meslek kuruluşları tarafından yapılması uygun olan böyle bir çalışmada, üniversitelerin, Ar-Ge kurumlarının, kalkınma ajanslarının ve yerel yönetimlerin desteğinin alınması başarılı sonuçlar elde edilmesine vesile olacaktır.

Ülkemizin sayıca en büyük kesimini oluşturan esnaf ve sanatkârlar göz ardı edilmeden başarılı bir ekonomi politikası uygulanmalıdır. Bu nedenle, esnaf ve sanatkârların desteklenmesi ve teşvik edilmesine yönelik stratejiler belirlenmeli ve hayata geçirilmelidir. KOBİ'lerin finansman ve teşviklere ulaşımında, mikro ölçekli işletmeler orta ölçekli işletmelere göre daha dezavantajlı durumda kalmakta, daha fazla sıkıntı yaşamaktadır. Bu tespitten hareket edilerek, özellikle uygulanacak teşvik ve finansman sisteminde işletme ölçekleri dikkate alınarak, küçük ve orta ölçekli işletmeler için ayrı finansman ve teşvik modellerinin geliştirilmesi yaklaşımı benimsenmelidir.

Ekonomik istikrarın sağlanması, yatırım, üretim ve istihdam artışı için temel şarttır. Devletin denetleyici ve gözetici fonksiyonlarının geliştirilmesi, kalkınmada temel role sahip özel sektör yatırımları için gerekli makro ekonomik istikrarın oluşturulması, temel eğitim ve genel sağlık hizmetleri gibi toplumsal hizmetlere ve alt yapı hizmetlerine gereken yatırımların yapılması, çevrenin korunması politikalarının ve korunmaya muhtaç, yaşlı, engelli, güçsüzler ile kimsesizler, çocuklar ve yoksullara yönelik sosyal yardım politikalarına devam edilmelidir.

Rant ekonomisinden üretim ekonomisine geçilmeli, üretken bir ekonomi yapısı oluşturulmalı, ekonomik büyüme stratejisi yatırımı ve üretimi hedef almalıdır. Bu amaçla, yatırım ihtiyaçlarını giderecek, ulusal rekabet gücünü artıracak bir yatırım eylem programı hazırlanıp yürürlüğe konmalıdır.

Özellikle, esnaf ve sanatkârlarımızın mevcut durumunu ortaya koymak amacıyla bir SWOT analizi yapılmalı, SWOT analizi çerçevesinde kesimin güçlü yanları, zayıf yanları, kesimin önündeki fırsatlar ve tehditler beyin fırtınası metoduyla ortaya konulmalıdır. Daha sonra bu veriler ışığında esnaf ve sanatkâr kesimine yönelik stratejik amaçlar ve bu stratejik amaçlara hizmet edecek eylem planları ve projeler belirlenmelidir. Çalışma sonucunda elde edilecek raporlar ışığında bir esnaf ve sanatkâr strateji ve eylem planı hazırlanmalı ve buradaki hedefler doğrultusunda yeni projeler ve stratejiler geliştirilmelidir.

- Esnaf ve sanatkârların rekabet gücü artırılmalı ve haksız rekabetten korunmalı,
- Esnaf ve sanatkârların finansman olanakları güçlendirilmeli ve finansmana erişimleri kolaylaştırılmalı,
- Esnaf ve sanatkârların rekabet gücünün artırılmasına yönelik Devlet teşvik ve yardımları çeşitlendirilmeli ve yoğunlaştırılmalı,
- Esnaf ve sanatkârlara yönelik eğitim ve danışmanlık hizmetleri çeşitlendirilmeli ve artırılmalı,
- Esnaf ve sanatkârlarda yenilikçilik (inovasyon) kültürü desteklenmeli ve geliştirilmeli,
- KOBİ politikalarının diğer politikalarla koordinasyonu sağlanmalı,
- AB ve ulusal seviyede KOBİ topluluğu ile düzenli diyalog kurulmalı,
- KOBİ'ler için idari basitleştirmeler yapılmalı,
- Girişimcilik desteklemelerine devam edilmeli,
- Küçük İşletmeler şartı uygulanmalı,
- Esnaf ve sanatkârların da ihracat teşvik ve desteklerinden faydalanması sağlanmalı,
- Mevzuattan kaynaklanan sorunlar giderilmelidir.

Türkiye'de bölgesel bazdaki gelir dağılımındaki dengesizliği mükellef sayılarında da görmek mümkündür. Milli gelirden en az payı alan illerden biri olan ilimizdeki kurumlar vergisi mükellefi sayısını artırabilmek için basit usule tabi esnaf ve sanatkârlar teşvik edilmeli ve desteklenmelidir. Bu nedenle vergi politikaları uygulanırken kısa vadeli tedbirler almak yerine uzun vadeli stratejiler belirlenmelidir.

Eğitimin işgücü talebine olan duyarlılığının artırılması amacıyla hazırlanacak olan hayat boyu eğitim stratejisi dikkate alınarak ekonominin talep ettiği alanlarda insan gücü yetiştirilmeli ve eğitim ile işgücü piyasası daha esnek bir yapıya kavuşturulmalıdır.

İlimizde öncelikle uzun perspektifli bir sanayi stratejisi ve bu strateji ile uyumlu esnaf ve sanatkâr stratejisi belirlenmeli ve teşvikler bu stratejilere uygun olarak verilmelidir. Teşvik uygulamalarında genel teşvikler yanında, ölçeğe, sektöre ve bölgesel-yerel özelliklere dayalı teşviklere de yer verilmelidir. Esnaf ve sanatkârlar ile mikro işletmelere yönelik hibe şeklinde devlet destekleri verilmektedir. Devlet destekleri bu anlamda çeşitlendirilmelidir. Verilen teşvikler takip edilmeli ve fayda-maliyet analizi yapılmalıdır. Teşviklerin dağıtılması ve takibinde aracı ve destekleyici mekanizma olarak meslek kuruluşlarından yararlanılmalıdır.

Bu raporda; esnaf ve sanatkâr kesiminin temel sorunları, mevcut durum analizi ekseninde ortaya konulmaya çalışılmış olup, bu kesimin rekabet gücünü arttıracak ve Avrupa Birliğine tam üyelik süreci ile ülkemizin 2053 ve 2071 hedeflerine ulaşmasında olumlu anlamda etkilenmelerini sağlayacak çözüm, sistem ve model önerileri geliştirilmelidir.